

Oponentský posudek

Název práce: Duchovní a smyslová výchova

Autorka: Kateřina Dušková

Duchovní a smyslovou výchovu představuje autorka ve své práci jako jednu ze současných metod výtvarné výchovy, kterou považuje za významnou. V úvodu si stanovila cíl hledat souvislosti mezi duchovní a smyslovou výchovou a dalšími příbuznými obory.

Jako blízkému oboru se na prvním místě věnuje hlubinné ekologii, svůj vhled do této disciplíny přesvědčivě dokládá jak v teoretické, tak i praktické části. Dále si bere na pomoc hlubinnou a transpersonální psychologii, aby ukázala na některé psychologické aspekty zmíněné metody. Skutečnost, že duchovní a smyslová výchova usiluje o dosažení komplexního pohledu na svět pak autorka dává do souvislosti se stejným hledáním komplexního pohledu na svět u náboženských systémů a duchovních praktik, především u šamanismu.

V praktické části práce jsou nejprve přehledně charakterizovány obecné zásady pro hodiny duchovní a smyslové výchovy v rámci výtvarné výchovy a jsou uvedeny do souvislosti s tendencemi současného vzdělávání včetně rámcového vzdělávacího programu stanoveného pro výtvarnou výchovu Ministerstvem školství. Poté práci autorka uzavírá třemi vlastními zajímavými náměty pro výtvarnou činnost s dětmi na prvním stupni Základní školy.

Práce je přehledně členěna, má odpovídající rozsah, je psána na dobré stylistické úrovni s potřebnou vnitřní kontinuitou a srozumitelnou argumentací. Škoda jen, že se v ní vyskytuje významné množství hrubých gramatických chyb (například ve shodě podmětu s přísudkem). Cíl práce je jasně stanoven a v rámci jednotlivých kapitol je důsledně rozvíjen. Uváděním konkrétních příkladů a vysvětlení jsou obecné formulace v teoretické části dobře propojovány s praxí, což přispívá ke srozumitelnosti a také k potřebnému ohraničení šíře zvoleného tématu.

Vyzdvižení významu duchovní a smyslové výchovy jako metody pro výuku považují za velice aktuální, a to především vzhledem k potřebám současných dětí, které jsou ve vzdělávacím procesu orientovány především na výkon. Souhlasím plně s tvrzením autorky, že tato metoda tak, jak ji představila, může dětem poskytnout prostor pro hluboké soustředění, zkoumání vlastního prožívání a pro zdravé sebepojetí i vztahy. Její argumentace je přesvědčivá v tom, jak propojuje konkrétní smyslové zážitky dítěte s účinkem na svobodu jeho myšlení, na jeho sebeúctu i úctu k jedinečnosti druhých a k přijetí okolního světa.

Za diskutabilní část práce považují pouze kapitolu 2.3 Duchovní a smyslová výchova a spiritualita, která je sice nadějně rozpracována, ale zůstává pouze u poněkud nejasného doporučení „seznamovat děti se základy nejstarších světových náboženství a hledat v nich společné i odlišné názory na život a víru“. Domnívám se, že takové zjednodušené srovnávání světových náboženství může být někdy velmi zavádějící a nedá se předpokládat, že by si na jeho základě dítě bylo schopno vybrat svou víru, jak je uvedeno v citaci z knihy Marty Pohnerové, kterou autorka pro závěr své teoretické části vybrala.

Přes tento neuspokojivý a poněkud schematický závěr teoretické části je třeba říci, že je tato práce dobrým příspěvkem pro výchovu dětí k jejich celostnímu rozvoji.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji jako výbornou stupněm B.

13. června 2011

Jana Zajícová

Možná otázka pro autorku:

V závěru teoretické části uvádíte:

„Aby se dítě naučilo cítit zodpovědnost za celou planetu, musí poslouchat a respektovat hlavně své svědomí.“
Prosím vysvětlíte, jak chápete pojem svědomí, který se zde náhle objevuje jako základní zdroj pro odpovědné jednání, ale jinde se jím v práci nezabýváte.